

**Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej
i Godności Zawodu (Kodeks Etyki
Adwokackiej) uchwalony przez Naczelną
Radę Adwokacką 10.10.1998 r.
(uchwała Nr 2/XVIII/98) ze zm.
(K.Adw. z 2018 r. poz. 3 ze zm.)
z orzecznictwem**

---

§ 1

1. Zasady etyki adwokackiej wynikają z norm etycznych przystosowanych do zawodu adwokata.
  2. Naruszeniem godności zawodu adwokackiego jest takie postępowanie adwokata, które mogłoby go poniżyć w opinii publicznej lub poderwać zaufanie do zawodu.
  3. Obowiązkiem adwokata jest przestrzegać norm etycznych oraz strzec godności zawodu adwokackiego.
  4. Obowiązkiem adwokata wykonującego zawód za granicą jest przestrzeganie norm zawartych w niniejszym kodeksie, jak również norm etyki adwokackiej obowiązujących w kraju goszczącym.
-

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 15.10.2005 r., SD 16/05

Nieprzekazanie akt prowadzonych spraw zastępcy w okresie zawieszenia w czynnościach zawodowych, podejmowanie czynności w okresie zawieszenia w czynnościach zawodowych – § 1 ust. 2, § 61, 63, 64 ZZEiGZ

Adwokat, który narusza nakaz powstrzymywania się od czynności zawodowych w następstwie orzeczenia dyscyplinarnego, faktycznie wprowadza w błąd swojego klienta, co do możliwości jego reprezentowania, jednocześnie powodując faktyczną nieważność tych postępowań. Wykonanie tego typu czynności w prokuraturze, w śledztwie o dalekosiężnych skutkach, musi wywołać gwałtowny sprzeciw nie tylko Adwokatury, ale i również społeczeństwa. Reakcja Sądu Dyscyplinarnego w tego rodzaju sprawach musi być jednoznaczna i stanowcza.

Podstawowym obowiązkiem adwokata jest poszanowanie prawa oraz obowiązujących zasad etyki zawodowej, czemu adwokat w swojej drodze adwokackiej sprzeciwiał się uporczywie. Zebrany materiał dowodowy nie tylko uprawdopodob-

nił popełnienie zarzucanych przewinień dyscyplinarnych, ale uwypuklił je i w składzie orzekającym nie pozostawił żadnych wątpliwości, co do sposobu postępowania i złej woli obwinionego.

W tej sytuacji konieczne stało się orzeczenie **stosunkowo wysokich kar za lekceważący stosunek do Kolegów, organów Adwokatury i wymiaru sprawiedliwości, a przede wszystkim konieczne było orzeczenie wydalenia z Adwokatury za czyn czwarty aktu oskarżenia, który godzi zarówno w samorząd adwokacki, jak i społeczeństwo, w dobro wymiaru sprawiedliwości, a przede wszystkim zaś porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 25.2.2006 r., SD 3/06

Naruszenie przez adwokata § 1 ust. 2 ZZEiGZ oraz art. 239 § 1 KK

(...) Zebrany materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje na zachowanie obwinionego, który w rażący sposób naruszył Zasady Etyki i Godności Zawodu Adwokackiego, uchwalone przez Naczelną Radę Adwokacką z 10.10.1998 r. (§ 1 ust. 2) oraz ustawy – Prawo o Adwokaturze, określone w art. 80. Bezsporne jest, że obwiniony dopuścił się przestępstwa, określonego w art. 239 § 1 KK. **Fakt jego uprzedniej karalności dyscyplinarnej oraz *curriculum vitae*, znajdujące się w aktach personalnych, wskazuje jednoznacznie, że osoba ta nie powinna wykonywać zawodu zaufania społecznego.** O lekceważącym stosunku do korporacji świadczy niestawiennictwo, pomimo skutecznego wezwania, na żądane czynności procesowe. Z tego względu orzeczono jedyną, możliwą karę, określoną w art. 81 pkt 1 ust. 6 PrAdw, tj. wydalenie z Adwokatury (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 25.11.2006 r., SD 23/06

Zachowanie poniżające adwokata w oczach opinii publicznej i podważanie zaufania do zawodu adwokata – § 1 ust. 2 i 3, § 27 ZZEiGZ, dobrowolne poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz zakaz patronatu – art. 81 ust. 2 PrAdw

(...) przesłuchiwany w charakterze świadka sędzia wskazał, że na ogłoszeniu wyroku z zachowania obwinionego „nie było niczego widać, co mogłoby wskazywać, iż znajduje się on pod wpływem alkoholu” i że gdyby nie informacja uzyskana w przerwie posiedzenia, to sam nie zauważyłby, iż obwiniony znajduje się w stanie nietrzeźwości. (...) Na rozprawie obwiniony adwokat przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, podtrzymał dotychczas złożone wyjaśnienia oraz wyraził

skruczę, stwierdzając, że „jest mu bardzo wstyd” i że jest „przekonany, iż taka sytuacji już nigdy się nie powtórzy”. Równocześnie obwiniony zaproponował dobrowolne poddanie się karze, proponując, aby wymierzyć mu karę pieniężną w najwyższej wysokości oraz karę dodatkową w postaci zakazu patronatu w wymiarze 3 lat. Sąd Dyscyplinarny zaaprobował powyższe uzgodnienia stron.

Sąd Dyscyplinarny uznał, że wina obwinionego nie budzi jakichkolwiek wątpliwości. Jest oczywiste, że **obwiniony powinien zdawać sobie sprawę ze swojego stanu i nie powinien w tym stanie wykonywać obowiązków zawodowych. Tego rodzaju postępowanie zasługuje na wyraźną dezaprobatę i zasadniczy sprzeciw. Zgodnie z zasadami Zbioru Etyki i Godności Zawodu adwokat jest zobowiązany do znacznie wyższego standardu zachowania niż powszechnie wymagany (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 17.2.2007 r., SD 27/06 r.

Zachowanie poniżające adwokata w opinii publicznej i podważanie zaufania do zawodu adwokata – § 1 ust. 2 i 3 ZZEiGZ oraz popełnienie przestępstwa przez adwokata z art. 177 § 1 w zw. z art. 178 oraz art. 178a § 1 KK

(...) Okoliczności faktyczne sprawy nie budzą najmniejszych wątpliwości. Skazujący wyrok Sądu Rejonowego jest prawomocny. Oskarżony od początku przyznawał się do winy i swoje stanowisko podtrzymał przed sądem dyscyplinarnym. Zgodnie z art. 80 PrAdw, **adwokat podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowania sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godności zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Nie budzi wątpliwości fakt, iż prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym jest poważnym naruszeniem prawa wymagającym surowej represji. Dodatkowo obwinionego obciąża fakt, że w wyniku dopuszczenia się przestępstwa ucierpiał pokrzywdzony**, który doznał poważnych obrażeń ciała (...). Należy dodać, że chociaż pokrzywdzony również był pod wpływem alkoholu, nie ulega wątpliwości, że osobą wyłącznie winną kolizji był obwiniony adwokat. Kwalifikując czyny przypisane oskarżonemu, Sąd Dyscyplinarny uznał, iż w niniejszej sprawie doszło do zbiegu wykroczeń dyscyplinarnych, stanowiących przestępstwo i dlatego skazał obwinionego za jeden czyn, przyjmując, iż w istocie obwiniony dopuścił się jednego wykroczenia z art. 80 PrAdw w zw. z art. 178 oraz z art. 177 § 1 w zw. z art. 178a KK (...).

Niezależnie od powoływanych wyżej okoliczności, przemawiających na korzyść obwinionego, Sąd Dyscyplinarny podzielił stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie, iż właściwe będzie wymierzenie obwinionemu kary zawieszenia w czynnościach zawodowych. Bezspornym bowiem

faktem jest, że zachowanie obwinionego wyczerpywało znamiona przypisanych mu przestępstw i takie zachowanie należy uznać za wyjątkowo szkodliwe społecznie oraz szkodzące wizerunkowi Adwokatury. Nagminność przestępstw drogowych po spożyciu alkoholu, w kontekście wysokiej świadomości prawnej każdego adwokata, nakazuje stosować środki możliwie najbardziej represyjne w stosunku do adwokatów naruszających te normy prawne. Tym samym wniosek obwinionego o wymierzenie mu kary pieniężnej Sąd Dyscyplinarny uznał za nietrafny, gdyż wymierzenie zaproponowanej kary byłoby zbyt łagodne i stwarzałoby poczucie, że sądy dyscyplinarne odnoszą się ze zbytnią łagodnością do swoich kolegów, należących do korporacji adwokackiej (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 19.5.2007 r., SD 19/06

Niezachowanie taktu i umiaru przez adwokata wobec sądu – § 1 ust. 2 oraz § 27 ZZEAiGZ, dobrowolne poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej

(...) Obwiniony stanął pod zarzutem, że w trakcie dyżuru sędzi, w stosunku do sędzi zachował się nietaktownie, a w ujęciu aktu oskarżenia, zachowanie to zostało określone jako „impertynenckie”. Przebieg zdarzenia został szczegółowo opisany w zawiadomieniu o popełnieniu przewinienia przez adwokata, które złożyła pani sędzia. Przedstawiony przez sędzię przebieg zajścia, potwierdzony zeznaniami świadków, w żadnym jego aspekcie nie zostały zakwestionowane przez obwinionego. Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie przesłał odpis protokołu rozprawy, na której nastąpiło oświadczenie o przeproszeniu sędziego, jak i propozycję dobrowolnego poddania się karze ze wskazaniem, że proponowaną karą jest kara upomnienia, do pokrzywdzonej. Powiadomienie o terminie rozprawy na 19.5.2007 r., a więc i protokół z poprzedniej rozprawy, został sędziemu doręczony, co potwierdza zwrotne poświadczenie odbioru zawiadomienia. Uwzględniając treść art. 387 KPK oraz 388 KPK, Sąd Dyscyplinarny uznał, że niestawiennictwo sędzi na rozprawie uzasadnia domniemanie, że nastąpiło przyjęcie przeprosin i zgoda pokrzywdzonej na dobrowolne poddanie się przez obwinionego karze upomnienia (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 23.6.2007 r., SD 17/06

Niedochowanie należytej staranności w prowadzeniu sprawy, niestawiennictwo na terminie rozprawy sądowej bez usprawiedliwienia – § 1 ust. 2, § 30 ZZEAiGZ

(...) Sąd uważa, że obwiniony ma obowiązek organizować pracę swojej kancelarii tak, aby korespondencja przychodząca z sądów, urzędów i osób uczestni-

czących w sprawach, które prowadzi, była przyjmowana w terminie i należycie kwitowana. Nie stanowi za wystarczające twierdzenie, że awizo mogło się zawierać bądź znaleźć się w pliku reklam czy ulotek (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 1.3.2008 r. SD 22/07

Zachowanie poniżające adwokata w oczach opinii publicznej, podważenie zaufania do zawodu adwokata – § 1 ust. 2 i 3 ZZEAiGZ oraz zakaz patronatu – art. 81 ust. 2 PrAdw

(...) Nie można zgodzić się również z obwinionym, iż sprawa jego stosunku prawnego z inną osobą fizyczną „nie jest sprawą Rzecznika Dyscyplinarnego”. Zakładając, że wynajęcie lokalu w celu prowadzenia kancelarii adwokackiej nie ma nic wspólnego z wykonywaniem zawodu adwokata, podkreślić należy, iż już **od czasów przedwojennych obowiązywała zasada, w myśl której adwokat musi godnie zachowywać się również w życiu prywatnym** (zob. orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Odwoławczego w Warszawie z 10.4.1935 r., D63/35, Pal. 1936, s. 797). Tak samo stanowi § 4 *in fine* obecnie obowiązującego ZZEAiGZ z 10.10.1998 r. Wprawdzie Rzecznik Dyscyplinarny nie przywołał w akcie oskarżenia tej normy, lecz stan faktyczny sprawy wyczerpuje znamiona czynu dyscyplinarnego wskazanego w akcie oskarżenia, a to § 1 ust. 2 i 3 ZZEAiGZ, skoro postępowanie adwokata sprzeczne z normami etyki i regułami obowiązującymi w Adwokaturze (**zachowanie, które poniża adwokata w opinii publicznej i podrywa zaufanie do zawodu adwokata**) stanowi naruszenie godności zawodu (zob. *S. Janczewski*, Godność zawodu, Pal. 1995, Nr 6, s. 5).

(...) Za popełnienie tegoż przewinienia Sąd Dyscyplinarny wymierzył obwinionemu karę pieniężną, tj. trzecią w hierarchii katalogu kar przewidzianych w art. 81 ust. 1 PrAdw (kolejność kar w tym katalogu nie jest przypadkowa, lecz wyraża preferencje ustawodawcy, co do ich stosowania). Jako okoliczność obciążającą Sąd Dyscyplinarny wziął pod uwagę, że **gdyby pokusić się o próbę ustalenia katalogu przewinień dyscyplinarnych poniżających Adwokaturę w oczach opinii publicznej – to naruszenie przez adwokata jego zobowiązań, wynikających z umowy zawartej ze swoim kontrahentem, należałoby zakwalifikować do jednych z najcięższych przewinień dyscyplinarnych, uzasadniających nawet wydalenie z Adwokatury**. Sąd Dyscyplinarny zdaje sobie sprawę, że pewnych okoliczności nie sposób przewidzieć i im zapobiec, lecz kłopoty finansowe obwinionego nie mogły powstać nagle i trwały co najmniej kilka miesięcy, w trakcie których obwiniony nie uczynił nic, aby zapobiec stratom pokrzywdzonej lub chociażby je zmniejszyć (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 17.5.2008 r. SD 3/08

Niedochowanie należytej staranności przy wykonywaniu czynności zawodowych – § 1 ust. 2, § 23 i 41 ZZEiGZ

(...) Sąd doszedł do przekonania, że reakcja obwinionej na stwierdzone **nieprawidłowości w Spółce, związane z ustanawianiem pełnomocników dla klientów** Spółki, nie była spóźniona, skoro niezwłocznie po powzięciu wiadomości o tych faktach, **obwiniona powiadomiła o tych nieprawidłowościach prokuraturę oraz korporacje zawodowe**, co wynika z jej zawiadomienia do ORA w Warszawie i zeznań świadka. W tym stanie rzeczy Sąd Dyscyplinarny uniewinnił obwinioną od opisanych w pkt I i II przewinień dyscyplinarnych (§ 23, 41 ZZEiGZ).

Odnośnie do przewinienia dyscyplinarnego opisanego w pkt III, wina obwinionej nie budziła wątpliwości, mimo nieprzyznania się obwinionej do tego czynu. W swoich wyjaśnieniach **potwierdziła fakt pozostawienia substytucji *in blanco* w Spółce, a konsekwencją takiego zachowania obwinionej było wykorzystanie tych blankietów przez osoby nieupoważnione i tym samym nastąpiło niedochowanie należytej staranności w wykonywaniu zawodu adwokata, co narusza § 41 ZZEiGZ (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 21.2.2009 r., SD 22/08

Naganne zachowanie adwokata w rozmowie z pracownikiem ORA – § 1 ust. 2 i § 4 ZZEiGZ

(...) Zachowanie obwinionego nie budzi żadnych wątpliwości. W szczególności potwierdzają to zeznania świadków (pracownic Okręgowej Rady Adwokackiej), wobec których użył słów wulgarnych i obraźliwych. **Adwokat powinien zachowywać się tak, jak wskazują na to zasady etyki zawodowej oraz ogólne normy moralne (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 21.2.2008 r., SD 31/08

Istota postępowania dyscyplinarnego – niewłaściwość postępowania dyscyplinarnego dla stwierdzenia, czy wnoszący skargę poniósł szkodę i w jakiej wysokości w związku z niewłaściwym prowadzeniem sprawy przez adwokata – § 1 ZZEiGZ

(...) **Kwestia, czy pokrzywdzeni (w związku z niewłaściwym prowadzeniem sprawy przez obwinionego adwokata) ponieśli szkodę i ewentualnie w jakiej**

wysokości, może być jedynie rozstrzygnięta na drodze procesu cywilnego. Tylko w takim procesie możliwe będzie również dokonanie oceny, czy np. fakt niewnie- sienia apelacji od wyroku oddalającego powództwo pokrzywdzonych, z uwagi na upływ przedawnienia, mogło spowodować jakąś szkodę.

Sąd Dyscyplinarny wyjaśnia również, że wprawdzie osobę wnoszącą skar- gę w związku z niewłaściwym prowadzeniem sprawy przez adwokata nazywa się (w ramach postępowania dyscyplinarnego) „pokrzywdzonym” – to z określenia tego nie można jednak wnioskować, iż „pokrzywdzony” (wnoszący skargę) poniósł szko- dę w rozumieniu przepisów prawa cywilnego (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 7.11.2009 r. SD 36/09

Niestosowne usprawiedliwienie nieobecności na terminie rozprawy sądowej – § 1 ust. 1 i 2, § 2, 4, 27 ZZEiGZ

(...) Zdjęcie załączone przez obwinionego do pisma, przedstawiające obwinio- nego, jak pije piwo, nie powinno się znaleźć w aktach postępowania sądowego. Ob- winiony zachował się wobec Sądu (...) nietaktownie. **Przestrzeganie właściwych form w korespondencji zawodowej jest obowiązkiem każdego adwokata.** Zda- niem składu sądzącego, obwiniony wykazał się brakiem szacunku wobec władzy sądowniczej. Sąd (...) nie jest miejscem predestynowanym do prezentacji reportażu z wakacji pełnomocnika i stron postępowania sądowego.

Nieuzasadnione nałożenie rygoru grzywny na pełnomocnika nie może być traktowane jako okoliczność wyłączająca winę ani też jako okoliczność łagodząca. W tym miejscu należy powołać się na § 27 ust. 2 ZZEiGZ „**Nawet w razie nie- właściwego zachowania innych osób biorących udział w postępowaniu adwokat powinien wykazywać się opanowaniem i taktem**” (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 7.4.2011 r., SD 4/11

Zachowanie uchybiające godności zawodu adwokata – § 1, 2, 4 ZZEiGZ

(...) Poprzez niekulturalne zachowanie oraz obraźliwe wypowiedzi skierowane pod adresem funkcjonariuszy służby więziennej obwiniony dopuścił się narusze- nia godności zawodu adwokackiego. **Brak umiaru i taktu w wypowiedziach, for- mulowanych przez adwokata należy ocenić jako absolutnie niedopuszczalny. Zlekceważenie funkcjonariusza służby więziennej pełniącego swoje obowiązki służbowe, którego dopuścił się adwokat, stanowiło fatalne świadectwo kultury**

osobistej, a ponadto wskazywało na brak profesjonalizmu w wykonywaniu zawodu adwokata i brak poszanowania zasad, będących podstawą wykonywania zawodu adwokackiego.

Od adwokata wymagany jest bardzo szczególny miernik staranności, kultury osobistej oraz w wielu przypadkach samokontroli. Zachowanie, którego dopuścił się adwokat, nie licuje z godnością wykonywanego przez niego zawodu i nie powinno mieć miejsca zarówno w życiu zawodowym, jak również prywatnym. Wymóg należytego zachowania w każdej sytuacji jest zasadą rządzącą wykonywaniem zawodu adwokata, od której nie ma i nie może być wyjątków. Sformułowania, które padły z ust adwokata, nie powinny być adresowane do nikogo, bez względu na okoliczności.

Jako szczególnie zasługujące na dezaprobatę środowiska adwokackiego należy ocenić pozbawione kultury i aroganckie zachowanie w stosunku do pracownika aparatu wymiaru sprawiedliwości (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 27.9.2011 r., SD 27/11

Niezawiadomienie ORA o prawomocnym skazaniu aplikanta adwokackiego – § 1 ust. 1 i 2, § 3 ZZEiGZ oraz art. 75 ust. 2 PrAdw

(...) **Nie ulega wątpliwości, że popełnienie przestępstwa umyślnego stanowi naruszenie godności zawodu i dezawuuje każdego, kto chciałby zawód adwokata wykonywać.** Jak już zaznaczono, obwiniona nie tylko została skazana za przestępstwo umyślne, ale też przez długi okres czasu ten fakt zataiła.

Uwzględniając powyższe okoliczności, Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie uznał, że karą adekwatną do popełnionego przez obwinioną czynu będzie kara wydalenia z adwokatury – art. 81 pkt 6 PrAdw (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 27.8.2012 r., SD 18/12

Poderwanie zaufania do zawodu adwokata, naruszenie interesów klienta, brak czuwania nad biegiem sprawy, zaniechanie wniesienia środka odwoławczego bez uzyskania zgody klienta, odstąpienie od wypowiedzenia pełnomocnictwa – § 1 ust. 2, § 6, 49, 56, 57 ZZEiGZ

(...) **Niedopełnienie obowiązku doręczenia odpisu odpowiedzi na pozew bezpośrednio pełnomocnikowi powoda stanowiło naruszenie art. 479⁹ KPC.** W konsekwencji powyższego zaniechania obwinionego **Sąd zwrócił wniesioną odpowiedź**

na pozew i następnie – na podstawie art. 479¹⁸ § 2 KPC – **wydał niekorzystny dla pokrzywdzonej spółki wyrok zaoczny**. W tych okolicznościach oczywistym jest, iż zachowanie obwinionego doprowadziło do poderwania zaufania do zawodu adwokata, naruszyło – niezależnie od ekonomicznych aspektów – interesy klienta (§ 6 ZZEAI GZ), jak również stanowiło naruszenia ciężącego na obwinionym obowiązku czuwania nad biegiem sprawy (§ 49 ZZEAI GZ).

W przypadku podjęcia decyzji o niewnoszeniu sprzeciwu, obwiniony winien uzyskać zgodę klienta w miarę możliwości pisemną, natomiast brak takiej zgody obwiniony winien niezwłocznie udokumentować na piśmie w aktach sprawy. Obwiniony nie uzyskał zgody pokrzywdzonej spółki na odstąpienie od zaskarżenia wyroku zaocznego ani nie udokumentował braku takiej zgody na piśmie w aktach sprawy. Procesowym obowiązkiem obwinionego było wniesienie sprzeciwu od wyroku zaocznego i to bez względu na szanse powodzenia tego środka (§ 56 ZZEAI GZ).

Uznanie przez obwinionego, że wniesienie ww. środka byłoby prawnie lub faktycznie bezzasadne, powinno skutkować wypowiedzeniem pełnomocnictwa przez obwinionego (§ 57 ZZEAI GZ) (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 8.9.2012 r., SD 41/11

Występowanie przed sądami lub organami państwowymi i samorządowymi podczas zawieszania w wykonywaniu czynności zawodowych – § 1 ust. 1 i 2 ZZEAI GZ oraz art. 4 lit. d i art. 95 lit. j PrAdw

(...) Obwiniony adwokat, **będąc tymczasowo zawieszony w wykonywaniu czynności zawodowych**, złożył w Prokuraturze pełnomocnictwo do obrony podejrzanego, wnioski o udzielenie widzenia z tymczasowo aresztowanym oraz wnioski o wydanie kopii postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

W ocenie Sądu Dyscyplinarnego wyjaśnienia obwinionego w części dotyczącej jego przekonania o ustaniu jego zawieszania w wykonywaniu czynności zawodowych nie zasługują na wiarę i stanowią przyjętą przez niego linię obrony (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 22.9.2012 r., SD 29/12

Wskazanie z nienależyłą starannością wartości przedmiotu zaskarżenia – § 1 ust. 2, § 8 zd. 1, § 14, 56 ZZEAI GZ

(...) Obwiniony nie usunął rozbieżności, mimo wezwania Sądu, co spowodowało że Sąd odrzucił apelację wniesioną przez obwinionego, jako niespełniającą

wymogi formalne przewidziane w art. 368 § 1 pkt 1 i 5 oraz § 2 KPC. Sąd Dyscyplinarny przyjął, że przewinienie to **miało charakter niedbalstwa na skutek niezachowania ostrożności w danych okolicznościach, tj. nieuzupełnienia braków apelacji, mimo zwrócenia na nie uwagi obwinionemu przez Sąd.**

Sąd Dyscyplinarny nie podziela stanowiska obwinionego, iż przy ocenie jego zachowania występują sytuacje, w których obwiniony zobowiązany jest do dochowania jedynie „należytej staranności”, a nie „niezwykłej, nadzwyczajnej staranności”. Ocena bowiem, czy zachowanie sprawcy czynu było nieostrożne, czy mieściło się ono w ramach wymaganych standardów ostrożności, musi być dokonana w oparciu o obowiązujące reguły postępowania w danej sferze życia społecznego (w sprawie niniejszej w oparciu o ZZEAIiGZ). Treść § 8 zd. 1 ZZEAIiGZ **wyklucza w ogóle możliwość rozróżnienia zachowań obwinionego na zachowania z należyłą starannością lub na zachowania z nadzwyczajną starannością**, a nawet gdyby dopuścić taką możliwość – **to opisane powyżej zaniedbanie obwinionego sprowadzało się, w ocenie Sądu Dyscyplinarnego, właśnie także do niedochowania należytej/zwykłej staranności, rozumianej jako brak należytej staranności (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 6.10.2012 r., SD 24/12

Postępowanie adwokata podrywające zaufanie do zawodu – § 1 ust. 2, § 8 ZZEAIiGZ oraz zakaz patronatu – art. 81 ust. 2 PrAdw

(...) Sąd Najwyższy ustanowił obwinionego obrońcą i zlecił mu zbadanie akt sprawy pod kątem istnienia przesłanek do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania i ew. opracowanie takiego wniosku w terminie (...). **Obwiniony nie podjął żadnych czynności w sprawie, mimo monitów Sądu Najwyższego.**

Sąd Dyscyplinarny zważył, że w świetle zebranego materiału dowodowego nie zachodzą żadne wątpliwości co do występowania w sprawie ustawowych znamion przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu we wszystkich elementach jego struktury (strony przedmiotowej i podmiotowej oraz przedmiotu) i **popelnienia tegoż przewinienia dyscyplinarnego przez obwinionego w formie winy umyślnej, skoro nie podjął on działań, do których został zobowiązany (formalne przewinienie dyscyplinarne z zaniechania).**

Sąd Dyscyplinarny, wymierzając karę obwinionemu, wziął pod uwagę, że nie zachodzą żadne okoliczności łagodzące, z jednej strony, a z drugiej strony, iż **obwiniony był już karany dyscyplinarnie (karą upomnienia, nagany, karą pieniężną wraz z zakazem patronatu na okres 5 lat).** W tym stanie Sąd Dyscyplinarny uznał, że karą adekwatną do popelnienia przez obwinionego kolejnego przewinienia dyscyplinarnego będzie kara zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres

3 lat (art. 80, art. 81 ust. 1 pkt 4 PrAdw) wraz z karą dodatkową zakazu wykonywania patronatu na okres 10 lat (art. 80, art. 81 ust. 3 PrAdw) (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 26.3.2013 r., SD 5/13

Niedolozenie należytej staranności w wykonywaniu czynności zawodowych, działanie z pokrzywdzeniem interesów klienta – § 1 ust. 2 i 3, § 6, 8, 49 ZZEAiGZ oraz dobrowolne poddanie się odpowiedzialności dyscyplinarnej

(...) Sąd Dyscyplinarny wniosek ten uwzględnił, stojąc na stanowisku, iż okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte, pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości. Sąd miał także na względzie postawę obwinionego, który **nie kwestionował swego zawnienia, złożył wyjaśnienia, z których wynika, że powodem jego zaniechań był bałagan w sekretariacie kancelarii, za który jednak, jak sam przyznał, obwiniony ponosi pełną odpowiedzialność.**

Z tym stanowiskiem obwinionego w całości zgadza się Sąd Dyscyplinarny. **Adwokat prowadzący kancelarię jest odpowiedzialny nie tylko za własne działania lub zaniechania, ale także za takowe działania lub zaniechania pracowników tejże kancelarii.** Wnioskowi obwinionego nie sprzeciwił się Rzecznik Dyscyplinarny oraz prawidłowo powiadomiona o terminie rozprawy pokrzywdzona, a nadto był on zgodny z jej oczekiwaniami wyrażonymi w protokole przesłuchania świadka. Sąd uznał ponadto, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, w tym dotychczas nienaganny przebieg pracy zawodowej obwinionego oraz jego niekaralność dyscyplinarną, iż wymierzenie zaproponowanych kar jednostkowych oraz kary łącznej upomnienia będzie adekwatne do stopnia szkodliwości czynu i charakteru naruszonych norm (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 23.4.2013 r., SD 13/13

Podważenie zaufania do zawodu adwokata, forma i treść pism procesowych adwokata, przekroczenie umiaru w wypowiedzi adwokata – § 1 ust. 2, § 14, 17 ZZEAiGZ

(...) W ocenie Sądu Dyscyplinarnego obwiniony przede wszystkim **nie powinien skierować do Sędziów orzekających w sprawie, w której występował jako obrońca, jakiegokolwiek pisma, a tym bardziej o wskazanej treści.** Nie ulega wątpliwości, że obwiniony wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 17 ZZEAiGZ **nie zachował należytego umiaru i oględności w stwierdzeniach zawartych w pi-**

smach zaadresowanych do Sędziów Sądu (...). Takie postępowanie należy uznać za naganne i wyczerpujące w pełni dyspozycje zarzucanych przewinień dyscyplinarnych (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 18.5.2013 r., SD 11/13

Poderwanie zaufania do zawodu adwokata, świadome podanie sądowi nieprawdziwej informacji – § 1 ust. 1 i 2, § 11 ZZEAiGZ

(...) Norma, że **dopiero po wyznaczeniu siedziby adwokat podejmie czynności zawodowe**, wynika – i to też pośrednio – z § 1 ust. 5 Regulaminu wykonywania zawodu adwokata w kancelarii indywidualnej i spółkach. Należy jednak zarazem zważać na utrwaloną praktykę i wykładnię, zgodnie z którą **wyznaczenie siedziby stanowi początek wykonywania zawodu**. Wyrazem tej praktyki jest treść formularza osobowego, jaki składa adwokat rozpoczynający działalność zawodową. **Również obwiniony taki formularz wypełnił i złożył, wskazał w nim datę rozpoczęcia wykonywania zawodu w swej siedzibie i była to data późniejsza niż stawiennictwo w Sądzie (...).** Doszło zatem do naruszenia jednej z zasad wykonywania zawodu adwokata przez obwinionego.

Czyn obwinionego zakwalifikowany został również jako przewinienie dyscyplinarne z § 11 ZZEAiGZ, które odnosi się do świadomego podawania sądowi nieprawdziwych informacji. **W niniejszej sprawie naruszenie tej normy przybrało najłżejszą postać. Obwiniony faktycznie jedynie dał sądowi do zrozumienia – przez przedstawienie się na rozprawie jako adwokat – że jest uprawniony do wykonywania czynności pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego. Zważywszy na fakt wpisu na listę adwokatów oraz złożenia ślubowania, używanie przez obwinionego tytułu zawodowego „adwokat” było uprawnione.** A okoliczności stawiennictwa sprawiły, że sąd uznał obwinionego za adwokata wykonującego zawód (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 26.10.2013 r., SD 44/13

Poderwanie zaufania do zawodu adwokata, podjęcie się prowadzenia sprawy przeciwko osobie, która jest klientem adwokata, choćby w innej sprawie – § 1 ust. 2 i 3, § 4, 22 ZZEAiGZ

(...) W świetle ujawnionych w postępowaniu dokumentów, a także oświadczeń samego obwinionego, jest bezsporne, że adwokat podjął się prowadzenia spraw

przeciwko osobie, która była jego klientem i której udzielił pomocy prawnej. **Dla odpowiedzialności nie ma znaczenia okoliczność, że w momencie przyjęcia późniejszego pełnomocnictwa osoba, przeciwko której sprawa ma być prowadzona, nie jest już klientem adwokata. Zarazem, norma § 22 ZZEiGZ ma charakter kategoriyczny i nie uzależnia zakazu przyjmowania spraw przeciwko klientowi od istnienia konfliktu interesów (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 30.11.2013 r., SD 48/12

Konieczność przestrzegania zasad etyki także w życiu prywatnym – § 1 ust. 2, § 4 ZZEiGZ

(...) Podkreślenia wymaga, że ugruntowane orzecznictwo dyscyplinarne stwierdza, że **zwłoka adwokata w regulowaniu zobowiązań pieniężnych jest ciężkim uchybieniem godności zawodu adwokackiego** (tak np. orzeczenie WKD z 19.5.1973 r., WKD 18/73, Pal. 1973, Nr 9, s. 88, SD Izby Adwokackiej w Warszawie z 25.1.2011 r., SD 26/10, *J. Naumann*, Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu. Komentarz, Warszawa 2012, s. 16).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 8.3.2014 r., SD 56/13

Występowanie przed sądami lub organami państwowymi i samorządowymi podczas zawieszenia w wykonywaniu czynności zawodowych – § 1 ust. 1 i 2, § 11 ZZEiGZ

(...) **Obwiniona niewątpliwie wiedziała o zawieszeniu w czynnościach zawodowych i z pełną świadomością tego faktu występowała w Sądzie Rejonowym (...) w charakterze obrońcy.** Wina obwinionej w zakresie zarzucanego jej czynu nie budzi zatem żadnych wątpliwości, stąd przyjęta kwalifikacja prawna czynu z art. 80 PrAdw w zw. z § 1 ust. 1 i 2 oraz § 11 ZZEiGZ (...).

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 22.11.2014 r., SD 60/14

Prowadzenie działalności w nieodpowiednim lokalu mającym status lokalu mieszkalnego, nienależyte wykonywanie obowiązków – § 1 ust. 2 i 3, § 25, 63 ZZEiGZ oraz § 1, 4–8 uchwały 54/2009 NRA z 12.9.2009 r. – Regulamin wykonywania zawodu adwokata w kancelarii indywidualnej lub spółkach oraz zakaz patronatu – art. 81 ust. 2 PrAdw

(...) Obwiniony, jak każdy adwokat, zobowiązany jest do stosowania się do obowiązujących uchwał i innych decyzji władz Adwokatury, co wynika z § 63 ZZEaIGZ (...). Lokal, w którym adwokat prowadzi swoją kancelarię adwokacką, nie spełnia żadnego z kryteriów regulaminu wyżej wskazanego.

Nie posiada żadnego oznakowania, nie posiada miejsca do spotkań z klientami, zapewniającego dyskrecję przy prowadzonych rozmowach, brak jest szaf lub innego miejsca do przechowywania akt zgodnie z regulaminem, nie posiada ewidencji prowadzonych spraw, klientów, umów. Takie zachowanie wyczerpuje znamiona przewinienia dyscyplinarnego opisanego w pkt 1 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, że obwiniony **nie wypełnia faktycznie obowiązków patrona, a umowy zawarte z aplikantami są tylko formalnością. Obwiniony nie zleca i nadzoruje przebiegu aplikacji, nie zleca żadnych spraw do prowadzenia, nie sprawdza i nie zleca projektów pism, środków odwoławczych ani żadnych innych. Aplikanci przygotowują sami o sobie opinie, które tylko podpisuje obwiniony (...).**

Orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie z 25.4.2015 r., SD 110/14

Działanie aplikanta adwokackiego bez upoważnienia osoby posiadającej tytuł adwokata – § 1 ust. 2, § 2, 3 ZZEaIGZ oraz art. 77 ust. 5 PrAdw oraz § 12 ust. 1 i 2, § 13 ust. 1 i 3 Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej przyjętego uchwałą Nr 55/2011 NRA z 19.11.2011 r.

(...) Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego **elementarnym obowiązkiem aplikanta adwokackiego jest działanie wyłącznie w oparciu o upoważnienie udzielone przez adwokata lub radcę prawnego.** W szczególności niedozwolone jest działanie samodzielne, bez upoważnienia, połączone z posługiwaniem się tytułem „aplikanta adwokackiego”.

Zaniechanie temu obowiązkowi, a z taką sytuacją mamy do czynienia w zakresie czynu przypisanego obwinionej, stanowi naruszenie normy § 1 ust. 2, § 2 i 3 ZZEaIGZ, art. 77 ust. 5 PrAdw, § 12 ust. 1 i 2 i § 13 ust. 1 i 3 Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej, przyjętego uchwałą Nr 55/2011 NRA z 19.11.2011 r.

Sąd Dyscyplinarny w niniejszym składzie nie podzielił poglądu prezentowanego przez obrońcę obwinionej, iż adwokat (a obwiniona od 2013 r. jest adwokatem) nie ponosi odpowiedzialności dyscyplinarnej za czyny popełnione w toku aplikacji adwokackiej. Pogląd ten stoi w rażącej sprzeczności z dyspozycją art. 80 PrAdw,